

Accountantsverslag

Gemeente Kaag en Braassem

Boekjaar 2022

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Kaag en Braassem
Postbus 32
2180 AA Kaag en Braassem

ONDERWERP:
Accountantsverslag 2022

KENMERK:
Definitief dd 4-7-23

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Kaag en Braassem, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 5 december 2022, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij hebben u bij de jaarrekening 2022, op 4 juli 2023 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

S.M. Turenhout RA
Director Audit

Inhoudsopgave

Bestuurlijke
samenvatting

Opdracht, scope
en uitkomsten

Belangrijkste
bevindingen

Financiële
positie

Overige
onderwerpen

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

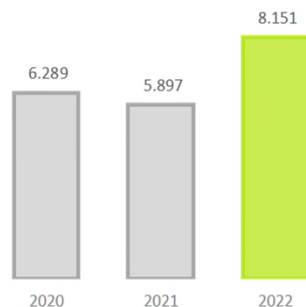
Financiële kengetallen en signaleringwaarden

Gerealiseerd saldo baten en lasten

8,15

MILJOEN EURO

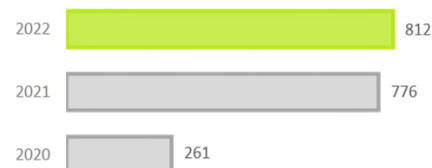
Mutatie reserves

0,81

MILJOEN EURO

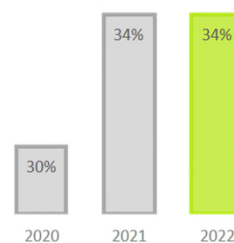
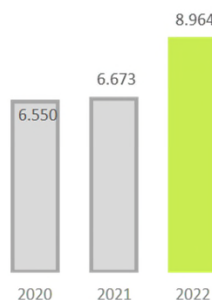
negatief is per saldo onttrokken

Gerealiseerd resultaat

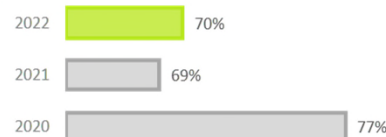
8,96

MILJOEN EURO

Schuldquote

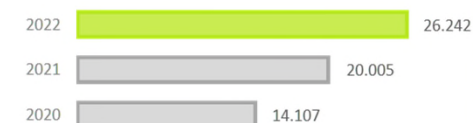
70%

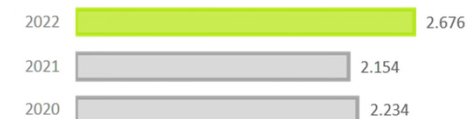
Solvabiliteit

Weerstandscapaciteit

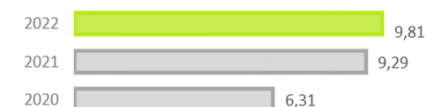

Risico's totaal

Weerstandratio

9,81

Bestuurlijke samenvatting

	Wij hebben bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De ongecorrigeerde verschillen blijven onder de goedkeuringstoleranties.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
	Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2022.
	Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken geen ongecorrigeerde fouten / onzekerheden. Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren. We constateren dat de correcties uit de controle zijn verwerkt door de gemeente.
	Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geconstateerd dat er meerdere inkoopprocedures onrechtmatig zijn aanbesteed. De geconstateerde onrechtmatigheid bedraagt € 165.000.
	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 in overeenstemming zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Kaag en Braassem voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

Bestuurlijke samenvatting

	Het boekjaar 2022 sluit met een financieel resultaat van € 9,0 miljoen. Dit positieve wordt verklaard door de onbenutte budgettaire ruimte en positieve incidentele resultaten. De totale vermogenspositie van de gemeente Kaag en Braassem bedraagt € 44,8 miljoen (2021: € 36,7 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 42% (2021: 34%). De vermogenspositie is goed te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met € 26 miljoen en een weerstandsratio van 9,8 uitstekend is.
	Gevolgen oorlog Oekraïne: Inflatie en energiecrisis heeft voor 2022 een belangrijke invloed op uw gemeente. De energiecrisis en daarmee samenhangend de (kosten)inflatieontwikkeling in Nederland was dit controlejaar onverminderd hoog. Wij hebben bij de controle vastgesteld dat deze kostenstijgingen gedurende het boekjaar adequaat zijn begroot en dit niet heeft geleid tot begrotingsoverschrijdingen.
	De kosten inzake het sociaal domein heeft de gemeente uitbesteed bij meerdere externe partijen. In het kader van de controlezekerheid is de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van de verantwoording van deze partijen. In het kader van onze controlewerkzaamheden kunnen wij gebruik maken van deze gecontroleerde verantwoordingen.
	De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn adequaat toegelicht.
	Wij hebben de samenwerking met de gemeente Kaag en Braassem als prettig ervaren. Wij constateren dat er voor de financiële functies in belangrijke mate wordt gewerkt met inhuur van externe medewerkers.

Opdracht Scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 18 juli 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 684.000. Deze materialiteit sluit aan op de uitgangspunten zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 684.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.052.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 34.000

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering van grondexploitatie.
- Nauwkeurigheid van de voorzieningen.
- Rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen.
- WNT-verantwoording.
- Onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen, inkopen en uitkeringen.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2022 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Opdracht, scope en uitkomsten

Fraude risico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2022 bevat voor het eerst een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV-COS 700). Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

In de controle betrokken werkzaamheden omtrent frauderisico's

- **Risico op doorbreking van de AO/IB door de leiding:** Vanuit onze accountantsregelgeving geldt een specifiek risico op doorbreking van de AO/IB door de leiding. Het college of management bevindt zich in organisaties in een unieke positie om fraude te plegen, doordat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren.
- **Risico op corrupt handelen:** Voor gemeenten hebben wij inherent een corruptierisico en ondermijning onderkend, aangezien een gemeente in een verhoogd risico sector (overheid) werkzaam is en er grote transacties door de gemeente lopen. Op basis hiervan hebben wij dit risico geïdentificeerd, dit is in lijn met NBA-praktijkhandreiking 1137. Binnen Baker Tilly is de consistente gedragslijn dat een geïdentificeerd corruptierisico als frauderisico worden gekwalificeerd.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat een opbrengstenstroom vast kan zijn, waarop de gemeente geen invloed heeft (zoals de rijksbijdrage en specifieke uitkeringen vanuit het rijk) of dat een opbrengststroom geen materiële omvang heeft of dat een opbrengstenstroom bestaat uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Kaag en Braassem een sluitende meerjarenbegroting heeft tot en met 2025. Vanaf 2026 is, als gevolg van de voorgenomen wijziging van de verdeling van het gemeentefonds, een tekort. Op basis van de ingediende begroting vanuit de provincie sprake van preventief toezicht.

Op basis van de financiële kengetallen stellen wij vast dat de structurele begrotingsruimte voldoende is om financiële tegenvallers op te vangen. Wij stellen hierbij op basis van het weerstandvermogen vast dat deze nagenoeg gelijk is gebleven, of dat deze fors is versterkt. Hierbij valt voornamelijk op dat de netto schuldquote is versterkt ten opzichte van voorgaand jaar.

Samenvattend geven de financiële kengetallen en het begrotingsevenwicht geen aanleiding om de continuïteits- veronderstelling in twijfel te trekken.

Belangrijkste bevindingen

Grondexploitaties

Algemeen

Voor de jaarrekening 2021 was de oorlog in de Oekraïne een zogenoemde 'gebeurtenis na balansdatum'. In de jaarrekening over boekjaar 2022 moet voor het eerst rekening gehouden worden met de effecten hiervan. Zowel de directe als indirecte gevolgen (stijgende energieprijzen en inflatie) kunnen grote gevolgen hebben.

De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De schattingsonzekerheid is door alle externe ontwikkelingen in 2022 fors toegenomen en vormt daarom een significant risico in onze controleaanpak. De complexiteit in de projectontwikkeling omvat de volgende risico's:

- De vraag naar (betaalbare) woningen is fors hoger dan het aanbod.
- Stijgende energie- en grondstofprijzen.
- Krapte op de arbeidsmarkt.
- Stikstofproblematiek.
- Verduurzamingsopgave.
- Stijgende rente.
- Macro-economische factoren zijn minder stabiel.

De hogere onzekerheid en volatiliteit in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Deze hogere mate van onzekerheid maakt het belangrijker om een adequate toelichting op te nemen in de jaarrekening.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Waardering inclusief specifieke projectrisico's

De grondexploitaties in Kaag en Braassem bestaan uit de Braassemerland, Centrumplan Leimuiden, Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude en Nieuwe Wetering Noord. De belangrijkste risico's liggen in de grondexploitaties Braassemerland en het Centrumplan Leimuiden.

De boekwaarde van de grondexploitaties is afgenomen als gevolg van de gerealiseerde opbrengsten.

Waardering deelneming VOF Braassemerland

Als onderdeel van de financiële vaste activa is de deelneming van de VOF Braassemerland opgenomen. De deelneming wordt gewaardeerd op kostprijs. In de afgelopen jaren is het (negatieve) resultaat van de VOF opgelopen tot EUR 108.000 als gevolg van (negatieve) resultaten op uitvoeringskosten. Doordat het (begrote) resultaat van de VOF Braassemerland een positief resultaat laat zien die dit compenseert is er geen sprake van een duurzame waardevermindering van de deelneming. Wij adviseren om de ontwikkeling van het eigen vermogen van de VOF Braassemerland en de invloed van het resultaat van de grondexploitatie in dit kader te blijven volgen.

Grondexploitaties

Grondexploitatie

Uw gemeente kent een balanspost met betrekking tot onderhanden projecten, dit betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, ontwikkeling verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten en daarmee de waardering, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

Om te schatten wat de waarde van een complex is, is een aantal risico's c.q. schattingen van belang. De schattingsfactoren in de waardering van de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt?
- **Programmering:** Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** Is afgewogen en adequaat onderbouwd welke prijzen kunnen worden gevraagd?
- **Parameters.** Welke ontwikkeling van rente, kostenstijgingen en opbrengstenstijgingen verwacht de gemeente in de komende jaren?
- **Plankosten:** Wat zijn de kosten die de gemeente moet maken om een complex te kunnen ontwikkelen?

Het college heeft op grond van de keuzes van de raad de grondexploitatie geactualiseerd en de calculaties opnieuw berekend. Het college heeft beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een verliesvoorziening moet worden getroffen of er tussentijds winst moet worden genomen.

Planning

De planning van de grondexploitaties staat bij veel gemeenten onder druk als gevolg van renteontwikkelingen, stijging bouwkosten en stikstof-problematiek. De voorgenomen planning is als plausibel ingeschat.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Kaag en Braassem. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen voor zowel woningen als bedrijven zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2022 hebben verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd. Verkopen met betrekking tot sociale woningbouw zijn onderbouwd met het gemeentelijk grondbeleid zoals vastgelegd in de grondprijzenbrief.

Parameters

De parameters zijn nader toegelicht op de volgende pagina.

Plankosten

De plankosten zijn ultimo 2022 opnieuw bepaald op basis van de overeenkomst die is aangegaan met betrekking tot de kosten. Door diverse factoren zijn de prijzen de afgelopen periode gestegen, dit is meegenomen in de actualisatie van de grondexploitaties.

10-jaarstermijn

De gemeente Kaag en Braassem heeft één project met een looptijd langer dan tien jaar. Dit betreft het project Braassemerland. Wij hebben geconstateerd dat er in het project toereikende beheersingsmaatregelen zijn getroffen om de risico's met betrekking tot de waardering van het project af te dekken.

Grondexploitaties

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door de gemeente Kaag en Braassem gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers.

Opbrengstenstijging

De opbrengstenstijging speelt zeer beperkt bij de gemeente Kaag en Braassem. Dit komt doordat nagenoeg alle verkoopprijzen vastliggen. Zodoende heeft deze parameter geen invloed.

Schattingonzekerheden grondexploitaties

De huidige situatie en de onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen betekent een grote schattingonzekerheid op de verwachte realisatie van uw complexen. Bij een hoge mate van schattingonzekerheid is het passend om in de jaarrekening hierover een nadere toelichting op te nemen. Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het toelichten van de gehanteerde veronderstellingen.
- Een toelichting (impact / scenario's) over de schattingonzekerheid.

Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de jaarrekening op pagina 108 en vanaf pagina 89 in de paragraaf grondbeleid voldoende mate deze onzekerheden weergeeft.

Parameters	2022	2021	Schatting 2022	Schatting 2021
Rente	1,75%	1,4%	●	●
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	●	●
Kostenstijging	2,0%	2,0%	●	●
Opbrengstenstijging	0%	0%	●	●

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Kaag en Braassem voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij deze taken zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Jeugdwet	GO! / SOZ Holland Rijnland	Opdracht / Mandatering	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / verevening
Wmo	Driemaster / Participe / Tom in de buurt	Opdracht	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / werkelijke lasten
PGB's	GO! / Participe	Opdracht	Lumpsum / Afrekening op basis van werkelijke lasten
Uitkeringen	Soza Alphen	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Verantwoording uitvoerders sociaal domein

Ten behoeve van de afronding van onze controlewerkzaamheden met betrekking tot het sociaal domein hebben wij de controleverklaringen ontvangen van de verschillende uitvoerders. Uit deze rapportages, bestaande uit eindverantwoordingen en controleverklaringen, blijken geen nadere onzekerheden of fouten die boven de rapporteringsdrempel uitkomen.

De jaarrekening van GO!, Driemaster en Tom in de Buurt zijn nog niet beschikbaar. Aangezien het hier gaat om lumpsum-overeenkomsten zijn de lasten die samenhangen met de overeenkomsten in de jaarrekening verantwoord. De beschikbare overeenkomsten en nadere afspraken geven toereikende zekerheid in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Het valt ons op dat voor het derde jaar achterelkaar niet alle jaarrekeningen van deze partijen zijn ontvangen. We benadrukken het belang van tijdige aanlevering van deze gegevens in het kader van de beheersing van de zorgleveranciers.

Soza Alphen

De gecontroleerde verantwoording van de gemeente Alphen aan den Rijn over de bestedingen in het Participatiebudget is voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Serviceorganisatie zorg Holland Rijnland

De gecontroleerde verantwoording van de Service-organisatie zorg Holland Rijnland is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De geconstateerde onzekerheid in de verantwoording is ca 1% van de lasten. Het effect voor de gemeente Kaag en Braassem is daarmee nagenoeg nihil.

Participe

De gecontroleerde verantwoording Participe is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Sociaal domein

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. De uitvoering van dit beleid vindt door de gemeente Alphen aan den Rijn plaats. De accountant van de gemeente Alphen aan den Rijn heeft dit, op basis van onze instructies, gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

De wetgever heeft toegestaan om de geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2022 konden worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2022 te verwerken.

Uit de verantwoording van Tozo blijkt dat uw gemeente in 2022 de signalen opgevolgd heeft. De gemeente ontvangt maandelijks signalen van het Inlichtingenbureau. Er is een selectie gemaakt op de afgehandelde IB-signalen om de werking van de procedure van opvolging van IB-signalen te toetsen. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Bij het niet voldoen aan de regels zijn reeds verstrekte uitkeringen teruggevorderd of is terugvordering in gang gezet.

In 2022 is de financiële impact van TOZO zeer beperkt. Per saldo is er sprake van EUR 102.000 aan baten. Dit vloeit voort uit aflossingen op kapitaalverstrekkingen en terugvorderingen van verstrekte bijdrage voor levensonderhoud.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen is EUR 165.000 aan onrechtmatigheden geconstateerd.

De geconstateerde afwijkingen hebben betrekking op twee onrechtmatige contracten. Eén van deze contracten was reeds bij uw eigen interne controle geconstateerd.

Wij hebben geconstateerd dat de gemeente in 2022 een Europees aanbesteed contract heeft afgesloten om inhuur gezamenlijk in te kopen (Dynamisch aankoopstelsel). Hiermee is het risico op onrechtmatig inkopen voor nieuwe contracten sterk afgenomen.

Wij adviseren om aan de hand van de geconstateerde onrechtmatigheden een oorzakenanalyse uit te voeren om te achterhalen hoe toekomstige onrechtmatigheden kan worden voorkomen. Met betrekking tot de geconstateerde onrechtmatigheden adviseren wij om vast te stellen welke herstelmaatregelen nodig zijn.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoterde kredieten. Zodoende heeft dit geen gevolgen voor onze controle.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de afwijkingen ten opzichten van de begroting na wijziging opgenomen. Wij constateren dat er in het boekjaar geen begrotingsoverschrijdingen zijn ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Financiering

In 2022 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Kaag en Braassem zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2022 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de minimaal gestelde eisen.
Fraude	Wij adviseren u om in de toekomst een frauderisicoanalyse op te stellen en ter verbetering van het inzicht de risico's toe te lichten in het jaarverslag.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2022 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen gelden eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

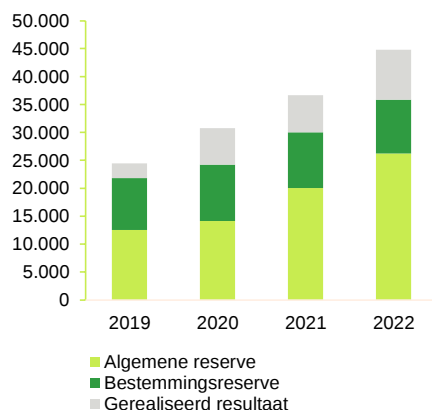
Financiële positie

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2022 volgens de jaarrekening € 69,6 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 44,8 miljoen is € 26,2 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 6,2 miljoen. Uw beleid om de vermogenspositie van de gemeente te verstrekken is duidelijk terug te zien in de ontwikkeling van het (vrij besteedbare) eigen vermogen.

Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 9,0 miljoen positief. In de gewijzigde begroting was een budgettaire ruime opgenomen van ruim € 3,0 miljoen. Deze is onbenut.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vanaf pagina 126 in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Belangrijke voordelige verschillen hebben betrekking op de kosten voor opvang Oekraïne, verkoop gronden en hogere bate algemene uitkering. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Wij constateren dat er op veel verschillende terreinen in de jaarrekening voordelen zijn gerealiseerd ten opzichte van de begroting, dit veroorzaakt per saldo een omvangrijk verschil ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. Er is hierbij voornamelijk sprake van incidentele positieve resultaten. Een beperkt deel van deze resultaten had de gemeente in de tussentijdse rapportage reeds kunnen verwerken. Wij adviseren u het monitoringsproces te beoordelen en waar mogelijk te optimaliseren, zodat ook onderbestedingen tijdig kunnen worden gesignaleerd en ter beschikking aan de raad kunnen worden gesteld.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente		Landelijk	
	2022	2021	2022	2021
Netto schuldquote	49	71	74	73
Solvabiliteit	42	34	30	31
Belastingcapaciteit	115	115	105	105
Structurele exploitatieruimte	10	9	0,2	0,6

Het kengetal schuldquote is sterk verbeterd in 2022 (van 71% naar 49%). Hiermee wordt ruim binnen de gestelde signaalwaarde van de VNG (100%) gebleven.

De solvabiliteit is sterk gestegen van 34% naar 42% in 2022. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Zodoende bent u binnen de gestelde signaalwaarde gebleven.

Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Kaag en Braassem ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 115%. De woonlasten in Kaag en Braassem liggen hiermee hoger dan het landelijk gemiddelde. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er een structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Op basis van bovenstaande kan worden gesteld dat de financiële positie van de gemeente gezond is.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hiernaast is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. In de afgelopen drie jaar is een duidelijke positieve ontwikkeling in de weerstandscapaciteit zichtbaar. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft u nieuwe risico's gedefinieerd voor de effecten van de oorlog in Oekraïne en de impact van inflatie op kostenstijgingen voor gas en elektra. Wij constateren dat deze effecten in financiële zin nog niet zijn meegenomen in de berekende risico's. Ook zijn nog een aantal risico's als "PM" opgenomen, waardoor de omvang van het risico wordt meegenomen bij de bepaling van uw weerstandsratio('s). Wij adviseren om de berekende risico's bij de bepaling van het weerstandsratio's zo veel mogelijk te kwantificeren zodat, ondanks de onzekerheid die hiermee samenhangt, de mogelijke impact zo veel mogelijk wordt gekwantificeerd.

Op basis van uw begroting 2023-2026 zien wij dat uw systematiek voor het bepalen van de risico's is gewijzigd naar de Naris-methode. Hieruit blijkt dat de gewogen risico's zijn afgenomen. Wij adviseren om het verschil tussen jaarrekening 2022 en begroting 2023 inzichtelijk te maken.

X €1.000	2022	2021	2020
Weerstandscapaciteit	€ 26.242	€ 20.005	€ 14.107
Risico's	€ 2.676	€ 2.154	€ 2.234
Weerstandsratio	9,81	9,29	6,31

Weerstandsratio	Betekenis
≥ 2.0	Uitstekend
$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
$1.0 < 1.4$	Voldoende
$0.8 < 1.0$	Matig
$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2022 hebben wij op 31 januari 2023 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat uw interne beheersing is in algemene zin in opzet toereikend is. De belangrijkste bevinding heeft betrekking op de procedure omtrent het autoriseren van mutaties in stamgegevens van crediteuren. Op basis van de uitgevoerde gegevensgerichte controlewerkzaamheden hebben we hier toereikende zekerheid over gekregen.

Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat.

Automatisering

De automatiseringsomgeving van de gemeente Kaag en Braassem wordt voor een belangrijk deel uitgevoerd door de BVO Rijn en Braassem. De controle op de IT-omgeving wordt daarom in belangrijke mate door de accountant van de BVO uitgevoerd. Doordat de IT-omgeving van de BVO ook impact heeft op de processen van de gemeente betrekken wij de bevindingen bij de IT-omgeving bij onze controlewerkzaamheden. De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de IT-organisatie van de BVO Rijn en Braassem zijn:

Formalisatie en uniformering IT-processen is noodzakelijk om IT-beheersing te vergroten

De belangrijkste IT-beheerprocessen zijn in 2022 verder verbeterd maar niet geformaliseerd (autorisatiebeheerproces). Als gevolg hiervan bestaat het risico dat wijzigingen of autorisaties in IT-systemen ongecontroleerd, ongetoetst of ongeautoriseerd plaatsvinden. De betrouwbare werking van de IT-systemen, beheersingsmaatregelen en rapportages is hierdoor niet altijd gewaarborgd.

Er zijn stappen gezet in positionering BVO

De BVO Rijn & Braassem heeft de verantwoordelijkheid over de IT-omgeving van de gemeente Alphen aan den Rijn en de gemeente Kaag & Braassem. De BVO zet goede stappen doordat zij bijvoorbeeld de rollen en verantwoordelijkheden op papier hebben gezet. Hiermee is de gemeente Kaag en Braassem nu in positie voor goed opdrachtgeverschap. De verantwoordelijkheden tussen de gebruikersorganisatie en beheerorganisatie zijn nu specifiek gemaakt. Dit maakt dat op dit moment alleen Motion Pro voor het HR-proces in het beheer van Kaag en Braassem valt.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen andere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Wet versterking decentrale rekenkamers

Met ingang van 1 januari 2023 treedt voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking. Deze wet is op 31 mei 2022 met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.

Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen. Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan -desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Publieke Managementletter 'Scherp op fraude'

In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter 'Scherp op fraude' uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML 'Scherp op Fraude' staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.

<https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf>

Eerder verschenen PML's zijn beschikbaar op: <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/>

Overige onderwerpen

Sustainability / Duurzaamheid

De Europese Unie heeft één doel en dat is de gezondheid en het welzijn van de mens verbeteren door Europa klimaatneutraal te maken en onze natuurlijke habitat te beschermen.

Met een pakket aan maatregelen, de actieplannen die voortvloeien uit de EU Green Deal, beoogt Europa een transitie naar een duurzame en klimaat-neutrale economie. Onder het motto 'No one will be left behind' raken deze maatregelen alle sectoren. Dit vereist integrale verankering van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.

Europa vaart een andere koers: vrijblijvendheid is voorbij

Na ruim twee jaar werk en onderhandelingen heeft het Europese Parlement in november 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aangenomen en inmiddels is deze goedgekeurd door de Europese Raad. De CSRD-rapportage bevat ten minste de volgende informatie:

- Business model en de integratie van sustainability daarin.
- Borging van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.
- Strategie en langetermijndoelstellingen die bijdragen aan een duurzame en klimaat neutrale economie.
- Impacts (positief en negatief) van uw organisatie op de maatschappij.
- Risico's en kansen gerelateerd aan klimaatverandering voor uw business model en uw waardeketen.
- Zorgplicht waardeketen (o.a. mensenrechten en milieu-effecten).

De CSRD-rapportage verantwoording zijn vereist voor elke grote onderneming vanaf boekjaar 2025. De verwachting is dat deze richtlijnen niet verplicht zullen zijn voor lokale overheden. Op basis van een voortrekkersrol / voorbeeldfunctie van overheidsorganisatie inzake sustainability wordt echter wel verwacht dat er in de komende jaren steeds meer vrijwillig over dit onderwerp zal worden gerapporteerd. Wij adviseren u om dit onderwerp met uw raad te bespreken en de reikwijdte en informatieverschaffing inzake sustainability rapportage af te stemmen en uw registratie hierop voor te bereiden.

Impact voor de gemeente Kaag en Braassem

Zoals beschreven is de CSRD-rapportage verplichting waarschijnlijk niet van toepassing op gemeenten. Wel is de verwachting dat het maatschappelijk verkeer en het bedrijfsleven ook naar gemeenten zullen kijken. In het jaarverslag is nog niet concreet gerapporteerd over de sociale en milieu aspecten van duurzaamheid.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage (1)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen	N.V.T.	N.V.T.	
A16	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's	N.V.T.	N.V.T.	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek	N.V.T.	N.V.T.	
C41B	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	N.V.T.	N.V.T.	
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N.V.T.	N.V.T.	
C55	Aanpak energiearmoede	N.V.T.	N.V.T.	
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.V.T.	N.V.T.	
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.V.T.	N.V.T.	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.V.T.	N.V.T.	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging	N.V.T.	N.V.T.	
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.V.T.	N.V.T.	
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (2)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.V.T.	N.V.T.	
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N.V.T.	N.V.T.	
G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente	N.V.T.	N.V.T.	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.V.T.	N.V.T.	
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.V.T.	N.V.T.	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.V.T.	N.V.T.	
H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 2	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 3	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 4	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Tozo 5	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	N.V.T.	N.V.T.	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	N.V.T.	N.V.T.	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU-aanbestedingen	-	165.000
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	-	165.000
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	-	165.000

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	-	-
Prestatielevering WMO	-	-
Prestatielevering PGB	-	-
Totaal onzekerheden	-	-

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Kaag en Braassem maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. De samenwerking met Alphen aan den Rijn, Participe en Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland ten aanzien van het sociaal domein is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountants een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Kaag en Braassem hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Kaag en Braassem betreffen:

- de nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen;
- de nauwkeurigheid en volledigheid van de grondposities.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Daarnaast hebben wij niet om specifieke schriftelijke bevestigingen verzocht.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

Stefan Turenhout RA

Director Audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Churchillplein 5D

Postbus 85745

2517 KZ Den Haag

+31 70 358 90 00